

'Bedrijfsgerichte inspecties staan centraal'

Freek van Zoeren (plaatsvervangend IG VWA) wil toe naar georganiseerd vertrouwen

De nieuwe Voedsel en Waren Autoriteit moet er over een kleine twee jaar helemaal staan. Tegelijkertijd wordt hard gewerkt aan de vernieuwing van toezicht, zegt de nieuwe plaatsvervangend inspecteur-generaal Freek van Zoeren. 'Wij moeten uitstralen dat we blij zijn dat we het samen met de bedrijven doen.'

In april gaan de tijdelijke werkorganisaties van de nieuwe Voedsel en Waren Autoriteit van start. Hierin worden de oude VWA, de Algemene Inspectiedienst en de Plantenziektenkundige Dienst samengevoegd. De nieuwe VWA krijgt ruim 2.000 medewerkers. De fusie moet op 1 januari 2012 zijn afgerond. Parallel loopt er een traject voor vernieuwing van het toezicht. Dat valt onder de verantwoordelijkheid van Freek van Zoeren. Hij licht toe: 'Beide zaken zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden, maar wij vermengen ze niet. We hebben twee focussen.'

Is het niet erg lastig om naast de fusie vernieuwing van toezicht te realiseren?

'Ik ben optimistisch dat het gaat lukken. Ik beseef wel dat het opbouwen van draagvlak voor deze vernieuwing in- en extern tijd en energie kost. Wij zijn nu aan het kijken: waar zit het vliegwiel? Het belangrijkste is dat je heel goed weet hoe een bedrijfstak in elkaar zit. Want dan kun je een win-winsituatie realiseren.'

Hoe ziet u de relatie met bedrijven?

'De meeste bedrijven houden zich redelijk aan wet- en regelgeving. Het is erg belangrijk om deze spontane nalevers te bevestigen in hun goede gedrag. Af en toe laten zien dat je er nog bent en hulp bieden met goede digitale informatie. Als je hen in de steek laat, zal een deel denken: het boeit de inspectiedienst blijkbaar niet wat ik doe. We kunnen hieraan nog veel meer doen, vooral in onze communicatie. Wij moeten uitstralen dat we blij zijn dat we het samen met de bedrijven doen. Ik wil bij de nieuwe VWA toe naar georganiseerd vertrouwen.'

Hoe is deze omslag naar georganiseerd vertrouwen te bereiken?

'Dat is een heel lastig traject, is mijn ervaring bij de Belastingdienst. De oude VWA heeft er een begin mee gemaakt, onder andere bij het toezicht op supermarkten. Maar ook hier worden nog steeds veel traditionele controles gehouden. Wij bereiken met dergelijke controles slechts een paar procent van de bedrijven. We gaan ons daarom meer richten op horizontaal toezicht waarbij we primair vanuit vertrouwen werken. Wij ontlenen dit georganiseerd vertrouwen aan het nalevingsgedrag van bedrijven in het recente verleden en de kwaliteits- en administratieve systemen in een bedrijf, keten of branche. Bijvoorbeeld wanneer door een certificaat is aangetoond dat de opzet en werking van een systeem goed zijn. De bonafide bedrijven krijgen minder of andere aandacht. Wij kunnen dan onze capaciteit inzetten bij bedrijven die nog niet bonafide zijn.'

Wat betekent de vernieuwing voor inspecteurs?

'Bij de nieuwe VWA staan bedrijfsgerichte inspecties centraal. De inspecteur controleert niet meer één aspect van een bedrijf, maar richt zich op meerdere aspecten tegelijk. Hij houdt zijn eigen vakgebied, maar kan op basis van nieuwe kennis ook andere aspecten vaststellen. De inspecteur is dus gericht op het hele bedrijf en niet meer op de naleving van een aantal regels. Ik wil dat we zelfs nog een stap verder gaan en kijken naar de totale productie- en transportketen. Inspecteurs controleren bijvoorbeeld diervoeder niet meer bij de mesterijen, maar bij de bedrijven die aan deze mesterijen leveren. We zijn dan veel effectiever bezig.'

Tot slot, hoe ziet de ideale inspecteur er in uw ogen uit?

'De inspecteur is een professional, weet waarover hij praat en zorgt voor kwalitatief hoogwaardige rapportages. De inspecteur kan goed omgaan met de klant. Waar nodig treedt hij stevig doch rechtvaardig en altijd respectvol op. Houd dus voor ogen: iemand die je vanwege ernstige gebreken stevig aanpakt, is nog geen crimineel. Als overheidsmedewerker ben je dienstbaar aan de samenleving. Gedraag je ook zo.'

Freek van Zoeren (57) trad op 1 januari aan als plaatsvervangend inspecteur-generaal bij de Voedsel en Waren Autoriteit. Hij werkte daarvoor 38 jaar bij de Belastingdienst. 'Wel in dertien sterk uiteenlopende functies met als laatste die van hoofd Douane West', merkt hij op. Van Zoeren heeft bij de Belastingdienst veel veranderings- en fusietrajecten begeleid en ook de nodige ervaring opgedaan met handhaving. 'Ik heb altijd lastige klussen gedaan. Daarom past deze nieuwe functie bij mij. En het is leuk om eens in een heel andere omgeving te werken.'